

ІСТОРИЯ ПОЛІТИКИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД ТЕЛЕВІЗІЙНИХ РИЗИКІВ У США

У статті розкрито історію політики, основних законів і стратегій захисту дітей від телевізійних ризиків. Проаналізовано зміст Закону “Про телебачення для дітей” з новими поправками. Описано систему батьківського контролю за телевізійними програмами, рейтингову систему Американської асоціації кінокомпаній і технологія V-чипу. Розглянуто ефективність телевізійної політики США.

Ключові слова: телевізійна політика, Закон “Про телебачення для дітей”, рейтинги, V-чип.

Сьогодні телебачення стало невід’ємною частиною життя сучасних дітей. Роль телебачення значно зросла за останні двадцять років у США. Дослідження фонду сім’ї Кайзер (Kaiser Family Foundation) показало, що в середньому американська дитина проводить чотири години на день перед телевізором. Більшість дітей починають дивитися телевізор регулярно у віці до трьох років. Дев’яносто сім відсотків американських будинків з дітьми мають телевізори, сімдесят один відсоток дітей старше від семи років мають телевізори у своїх спальнях. Національне дослідження показало, що шістдесят сім відсотків дітей віком від восьми до вісімнадцяти років мають вдома три або більше телевізорів. Понад шістдесят дев’яти відсотків американських будинків мають кабельне телебачення і п’ятнадцять відсотків підключені до супутникового телебачення. У результаті діти проводять сорок годин на тиждень, споживаючи всі види засобів масової інформації, більше від половини цього часу вони витрачають на перегляд телепередач, фільмів та відео [9]. Багато експертів вважають, що телебачення може мати сильний вплив на психіку й поведінку дитини. Часто такий вплив може призвести до потенційно шкідливих наслідків для дітей. М. Броді (Brody M.), голова телевізійного й медіакомітету Американської академії дитячої та підліткової психіатрії, зазначав: “Телебачення має дуже великий вплив, переважно негативний. Сотні досліджень показують негативний вплив телебачення на дітей – від агресивної поведінки до порушення сну” [1, с. 3]. Так, американський уряд, науковці, педагоги та батьки прагнуть ефективних стратегій для обмеження доступу до негативного телевізійного контенту, такого як насильство, порнографія, нездорова реклама продуктів харчування, шкідливі звички, і забезпечення інформаційної безпеки дітей.

Мета статті – проаналізувати історію телевізійної політики, законодавства і стратегій, які забезпечують захист дітей від телевізійних ризиків у США.

Останніми роками вийшло у світ багато праць американських дослідників з аналізу різних аспектів телевізійної політики й законів, які захи-

щають дітей від негативного впливу телебачення в США. Цю проблему порушують у своїх працях такі автори, як К. Калверта (Calvert C.) Дж. Кантор (Cantor J.), А. дель Кармен (del Carmen A.), Б. Ейзенсток (Eisenstock B.), Т. Джонс (Jones T.), Дж. Котлер (Kotler J.), Д. Кандел (Kunkel D.), А. Натансон (Nathanson A.), Б. Осборн (Osborne B.), Т. Слоцв (Slotsve T.) та ін.

Сполучені Штати Америки мають значний досвід у забезпеченні інформаційного захисту дітей від телевізійних ризиків. Американське законодавство й Федеральна комісія зі зв'язку США (FCC) регулюють обмеження негативного інформаційного впливу на дітей. Першим кроком у цьому напрямі стало прийняття Конгресом у 1990 р. Закону “Про телебачення для дітей” (Children’s Television Act (СТА)). Він має три основних аспекти, зокрема: встановлення часових обмежень на рекламу під час дитячих програм, необхідних для задоволення освітніх та інформаційних потреб кожної дитини, деякі з цих програм мали бути “спеціально призначеними” для навчання дітей, всі телеканали для поновлення своєї ліцензії мусили інформувати Федеральну комісію зі зв'язку США (FCC) про те, як вони виконують нові вимоги. Згідно з Законом “Про телебачення для дітей” (Children’s Television Act (СТА)), рекламні межі становили десять з половиною хвилин на годину по вихідних і дванадцять хвилин на годину по буднях протягом орієнтованих на дітей програм. Дитячі програми також не могли включати рекламу продукції, яка має стосунок до програми або її героїв. Дитячі програми зазвичай орієнтовані на дітей віком до дванадцяти років [6, с. 1–3]. Більшість активістів США сподівалася, що цей закон приведе до появи дитячих програм високої якості на комерційному телебаченні. Науковець Д. Аден Хейз (Aden Hayes D) зазначає, що Закон “Про телебачення для дітей” не має стандартів щодо того, як телеканали повинні реагувати на вимогу задовольняти освітні й інформаційні потреби дітей. Таким чином, усі надії не виправдалися [8, с. 309]. У 1991 р. телевізійна індустрія надавала в ефір тридцять хвилин навчальних та інформаційних програм для дітей. У 1992 р. Центр медіаосвіти (the Center for Media Education (СМЕ) провів дослідження, як телеканали задовольняють вимоги Закону “Про телебачення для дітей”. Отримані результати засвідчили недостатню кількість освітніх програм для дітей на телебаченні. Більшість телеканалів надавали в ефір освітні програми тривалістю тридцять хвилин на тиждень. Деякі телеканали перейменовували старі програми або стверджували, що ток-шоу в другій половині дня задовольняють освітнім потребам дітей, наприклад, “Чіп і Дейл поспішають на допомогу” (“Chip’n Dale Rescue Rangers”), “Супер брати Маріо” (“Super Mario Brothers”) або “Йо Йоги” (“Yo Yogi”) тощо. Чимало програм виходили в ефір до світанку, коли більшість дітей ще спить. [11, с. 2–4]. Низка телеканалів розмістила всі мультфільми в освітню категорію або позначили їх як просоціальні. К. Харрісон (Harrison K.) вказує на те, що виробляти дитячі шоу було дорого, а деякі телевізійні станції транслювали певні мультфільми, тому що мали контрактні зобов’язання. У результаті Закон “Про телебачення для дітей” був неефекти-

вним [5, с. 300]. У відповідь на таку ситуацію науковці П. Хандр (Hundt P.), П. Чарен (Charren P.) разом з багатьма організаціями почали кампанію, спрямовану на підвищення ефективності вищезазначеного Закону. У 1996 р. за підтримки президента Б. Клінтона було прийнято нові правила. Вони були розроблені, щоб зміцнити Закон “Про телебачення для дітей” прийнятий у 1990 р. Основною вимогою до телевізійної індустрії було забезпечення виходу в ефір щонайменше трьох годин основних освітніх програм для дітей у віці від двох до шістнадцяти років. Телеканали, які пропонують менше від трьох годин освітніх програм, повинні були надати додатковий пакет короткометражних програм [11, с. 6–9]. Федеральна комісія зі зв’язку США (FCC) дала таке визначення для освітніх програм: “будь-яка телевізійна програма, що сприяє реалізації освітніх та інформаційних потреб дітей віком шістнадцять років і молодше в будь-якому відношенні, в тому числі задоволенню дитячих інтелектуальних/пізнавальних та соціальних/емоційних потреб” [11, с. 4]. Усі телеканали (ABC, CBS, NBC, Fox, WB, the new Pax тощо) повинні транслювати “основні освітні та інформаційні Е/І” програми для того, щоб відновлювати свої ліцензії кожні вісім років. Відповідно до нових правил Закону всі основні освітні програми повинні мати такі ознаки:

- “істотну мету” з навчання дітей віком шістнадцять років і молодше;
- чітко сформульовані цілі з навчання дітей;
- вікову групу дітей як цільову аудиторію;
- тривалість програми не менше тридцяти хвилин;
- виходи в ефір регулярно за розкладом;
- виходи в ефір у період із сьомої години ранку до десятої години вечора. Цей проміжок часу називають “безпечна гавань” для дітей, тому що насильницькі або образливі матеріали не можуть бути показані протягом цього часу [11, с. 4; 8, с. 303–309].

Ще однією вимогою Федеральної комісії зі зв’язку США (FCC) для телеканалів було прийнято спеціальні позначки для “ідентифікації в ефірі” програм, які повинні допомагати глядачам визначати основні освітні й інформаційні програми. Логотип “Е/І” часто використовують у вигляді значка на екрані телевізора протягом перших тридцяти секунд програми. Крім того, телеканали повинні надавати анонси з розкладом телепередач з інформацією про освітні програми для дітей.

Федеральна комісія зі зв’язку США (FCC) зобов’язала класифікувати дитячі програми за віковими групами: дошкільнята (від двох до чотирьох років), молодший шкільний вік (п’ять – дев’ять років), середній шкільний вік (від десяти до дванадцяти років), ранній підлітковий вік (від тринадцяти до п’ятнадцяти), старший підлітковий вік (від шістнадцяти до вісімнадцяти років). К. Калверта (Calverta C.) і Д. Котлер (Kotler J.) вважають, що положення про створення категорій програм за віковими групами дітей є дуже важливими. На їхню думку, кожна програма повинна відповідати певній віковій групі дітей. Це надає великої гнучкості трансляції дитячих програм. Дошкільнята можуть дивитися телевізор протягом дня, коли во-

ни, більш імовірно, будуть удома. Програми для підлітків старшого віку можуть бути показані після школи або навіть пізніше ввечері у вихідні [2, с. 378].

Такі вчені, як Б. Ейзенсток (Eisenstock B), А. дель Кармен (del Carmen A.), Д. Канкел (Kunkel D.), Дж. Кантор (Cantor J.), вважають, що найбільш важливим завданням є створення нових правил, які б надавали більше публічної інформації батькам, учителям і працівникам охорони здоров'я про нові освітні програми. Ці правила включають у себе інструменти для батьків, щоб контролювати перегляд телебачення дитиною, оцінювання якості освітніх програм, забезпечення зворотнього зв'язку з телевізійною індустрією й надання коментарів, зауважень та пропозицій до Федеральної комісії зі зв'язку (FCC). Крім того, кожна телевізійна станція повинна мати зв'язок з дітьми, щоб відповідати на питання й робити "Звіт про дитяче освітньо-інформаційне телебачення", який описує освітні цілі та цільову аудиторію своїх "Е/І" програм. Такі звіти викладені на веб-сайті Федеральної комісії зі зв'язку США (FCC) [4, с. 296].

Багато досліджень показали, що на дітей сильно впливає те, що вони бачать і чують у телевізійних програмах. У грудні 1996 р., у відповідь на стурбованість суспільства щодо сексуального змісту, сцен насильства й ненормативної лексики в телевізійних програмах, Конгрес США зобов'язав телевізійну індустрію створити добровільну систему рейтингів для телевізійних програм. На думку Дж. Кантор (Cantor J.), це перший крок у забезпеченні інформаційної безпеки дітей у правильному напрямі [5, с. 283]. Національна асоціація телевізійної індустрії (National Association of Broadcasters), Національна асоціація кабельного телебачення (the National Cable Television Association) й Американська асоціація кінокомпаній (the Motion Picture Association of America) створили систему Батьківського контролю за телевізійними програмами (TV Parental Guidelines). Система Батьківського контролю за телевізійними програмами (TV Parental Guidelines) набула чинності лише 1 січня 1997 р. Ця система не є обов'язковою для телевізійних станцій. Рейтинги були розроблені для того, щоб надати батькам більше інформації про зміст програми або фільму. Система Батьківського контролю за телевізійними програмами (TV Parental Guidelines) складається з двох елементів: рейтинг на основі віку й опис контенту, який може містити програма. Рейтинги зазвичай засновані на кількості насильства, сексу, ненормативної лексики, вживання наркотиків, алкоголю тощо. Значки рейтингів з'являються в лівому верхньому кутку екрана телевізора під час перших 15 секунд програми й після цього щогодини в разі потреби або часто після перерв на рекламу. Ця система спеціально розроблена для використання з V-чіпом. Більшість журналів і газет з телепрограмою використовують ці рейтинги. Рейтинги поширюються на всі телевізійні програми, за винятком новин, спортивних програм та реклами [12; 13]. Д. Канкел (Kunkel D.) та Дж. Кантор (Cantor J.) підкреслюють, що батьки повинні мати це на увазі, оскільки новини часто містять насильство, що може негативно вплинути на дітей [10, с. 405].

Наглядова рада системи Батьківського контролю за телевізійними програмами (TV Parental Guidelines Monitoring Board) була створена з метою підвищення ефективності рейтингової системи. До її складу входять експерти телевізійної індустрії й широкої громадськості, які займаються вдосконаленням рейтингової системи. Рада має власний веб-сайт (www.tvguidelines.org), де можна знайти всю інформацію про систему Батьківського контролю за телевізійними програмами. Рада також отримує й розглядає скарги щодо рейтингів програм [12].

Американська асоціація кінокомпаній (МРАА) та Національна асоціація власників театру також розробили добровільну систему рейтингів для фільмів. Ця рейтингова система є найстарішою, найвідомішою і широко використовується для всіх видів ЗМІ. Рада батьків, відома як Адміністрація класифікації та оцінювання (Classification and Rating Administration), після перегляду, обговорення й голосування присвоює рейтинги фільмам. Ці рейтинги запрограмовані з V-чіпом, щоб батьки могли використовувати його для блокування фільмів на основі рейтингів. Хоча кінопродюсери не зобов'язані використовувати систему рейтингів, більшість фільмів, які виходять на телеекран, мають цю систему рейтингів.

Багато вчених зазначає, що ця рейтингова система не є дуже ефективною стратегією інформаційного захисту дітей. Дж. Кантор (Cantor J.) вважає, що ця система не є досконалою. Наприклад, рейтинги розділяють дітей на три вікові групи (до 13 років, від 13 до 17, старше від 17). Проте фільм з рейтингом PG, який містить сцени насильства чи сексу, буде мати різний вплив на дітей п'яти і дванадцяти років. Основною проблемою для батьків, які хочуть захистити своїх дітей від неприйнятних матеріалів є те, що ця система рейтингів не ясно повідомляє, який зміст має певний фільм. Т. Слоцв (Slotsve T.) і Е. Натансон (Nathanson A.) наголошують, що батьки повинні мати повну інформацію про фільм, перш ніж дозволити дитині його дивитися [2, с. 18; 4, с. 305].

Ефективність систем рейтингів є предметом дискусій між педагогами, дослідниками й працівниками телевізійної індустрії. Дж. Кантор (Cantor J.) наголошує, що новини залишаються без рейтингу, хоча вони повідомляють про велику кількість подій – від злочинів до стихійних лих, що може стати причиною тривоги і страхів у дітей. Дослідниця зазначає: “Багато батьків не розуміють, що новина є дуже потужним джерелом інформації. Вони думають, що це освітня програма, і діти повинні знати, що відбувається у світі. Але телебачення не подає новини відповідно до віку дітей” [5]. Директор з досліджень Національного інституту ЗМІ та сім'ї Д. Джентайл (Gentile D.) вважає, що багато батьків просто не розуміють рейтинги та зазначає: “Кожна мережа оцінює свої власні програми, і дуже часто рейтинги є більш м'якими, ніж хотіли б батьки” [2, с. 12].

У 1996 р. президент Б. Клінтон і Конгрес прийняли закон про встановлення V-чіпу в телевізори (violence chip – чип насильства). V-чіп – спеціальний електронний мікропроцесор, вбудований у телевізор, що дає змо-

гу батькам фільтрувати та блокувати неприйнятний контент, заснований на рейтингах. V-чіп повинен допомогти батькам обмежити вплив телевізійного насильства й іншого негативного контенту (агресії, сексуальних сцен тощо) на дітей. Більшість телевізійних програм сьогодні має рейтинги відповідно до системи, встановленої телевізійною індустрією. Рейтинг кодується за програмою, перш ніж вона виходить в ефір. Батьки можуть використовувати пульт дистанційного керування для програмування V-чіпу для блокування певних телевізійних програм, заснованих на цих рейтингах. V-чіп також може блокувати програми, засновані на будь-якій системі рейтингів [8, с. 313; 12]. К. Калверта (Calvert C.), Б. Ейзенсток (Eisenstock B.), Т. Джонс (Jones T.), Д. Котлер (Kotler J.), Д. Канкел (Kunkel D.) скаржаться, що технологія V-чіпу не може захистити всіх дітей, тому що батьки можуть блокувати тільки ті програми, які були класифіковані як такі, що містять негативний зміст. Крім того, не всі батьки мають можливість купувати або використовувати цю технологію.

З 2000 р. Федеральна комісія зі зв'язку (FCC) вимагає, щоб усі нові телевізори з екраном понад тринадцять дюймів або більше мали V-чіп. Упровадження законодавством V-чіпу – перша основна політика, прийнята урядом США для вирішення проблеми насильства в засобах масової інформації. Але недавнє дослідження Фонду сім'ї Кайзер виявило, що п'ятдесят три відсотки батьків, які купили телевізор з початку 2000 р., не знають про V-чіп і тільки сімнадцять відсотків батьків використовують цей пристрій для фільтрації програм [9]. Дж. Кантор (Cantor J.) зазначає: “Хоча V-чіп є кроком у правильному напрямі, він має безліч недоліків. Основною проблемою є те, що більшість батьків не розуміють, що в них є V-чіп у телевізорі, або вони не знають, як його використовувати. V-чіп не так просто програмувати, і багато батьків засмучується, намагаючись використовувати його” [5, с. 321]. Дослідник Б. Хейнс (Heins B.) вважає, що V-чіп надає значну владу в руки людей, які насправді оцінюють телевізійні програми. Ті батьки, які хочуть активізувати чип, не будуть оцінювати програми самостійно, щоб визначити, чи вони співзвучні з їх власними цінностями, чи підходять за віком і рівнем зрілості для їхніх дітей. Дж. Гербнер (J. Gerbner) також критикує цю технологію, стверджуючи, що її реальна функція полягає в захисті телевізійної галузі від батьків, а не навпаки [7]. Дж. Кантор (Cantor J.) зауважує, що батьки не повинні повністю покладатися на телевізійні рейтинги. На сьогодні існують приставки й деякі нові телевізори, які дають змогу батькам блокувати програми без рейтингу або блокувати канал і час, у який програма виходить в ефір. Таким чином, навіть з проблемною рейтинговою системою батьки можуть встановити певний контроль над тим, що дивляться їхні діти [5, с. 323].

Висновки. Таким чином, телевізійна політика захисту дітей у США включає такі стратегії, як Закон “Про телебачення для дітей” з новими поправками, Система Батьківського контролю телевізійних програм (TV Parental Guidelines), система рейтингів (MPAA) і технологія V-чіпу. Ці

стратегії не є досконалыми й не можуть захистити дітей від усіх телевізійних ризиків. Учені та науковці підкреслюють нагальну необхідність формування ефективних шляхів інформаційного захисту дітей. Але, незважаючи на всі недоліки американської телевізійної політики, вищезазначені стратегії дають змогу батькам контролювати те, що дивляться їхні діти, і зменшити негативний вплив телебачення.

Перспективами подальшого розвитку цієї проблеми є детальне вивчення телевізійних ризиків і небезпек, аналіз медіаосвіти в США як найбільш ефективного засобу захисту дітей від інформаційних ризиків.

Список використаної літератури

1. American Academy of Pediatrics / The Ratings Game: Choosing your child's entertainment / Pediatrics. – Vol. 108. – 2001.
2. Anderson D. Children's Television Act: A public policy that benefits children / D. Anderson // Journal of Applied Developmental Psychology, 2003. – 24 p.
3. Calvert S. The Children's Television Act: Can media policy make a difference? / S. Calvert, J. Kotler // Applied Developmental Psychology. – 24, 2003. – P. 375–380.
4. Cantor J., Nathanson A. Ratings and advisories for television programming. In Center for Communication and Social Policy (Ed.), National Television Violence Study. – 1998. – Vol. 3. – P. 285–321. Thousand Oaks, CA: Sage.
5. Cantor J., Harrison K., Nathanson A. Ratings and advisories for television programming. In Center for Communication and Social Policy (Ed.), National Television Violence Study. – 1997. – Vol. 2 – P. 267–322. Thousand Oaks, CA: Sage.
6. Center for Media Education. The Children's Television Act in its Second Year / InfoActive Kids: article 9, 1999. – P. 1–9.
7. Children's Educational Television [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fcc.gov/guides/childrens-educational-television>.
8. Hayes Aden D. The Children's Hour Revisited: The Children's Television Act of 1990 // Federal Communications Law Journal. – 1994. – Vol. 46: Iss. 2, Article 5. – P. 293–328.
9. Kiser Family Foundation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kff.org/about-us/>.
10. Kunkel D., Canepa J. Broadcasters' license renewal claims regarding children's educational programming / Journal of Broadcasting and Electronic Media, 38. – 1994. – P. 397–416.
11. Osborne B. A Field Guide to the Children's Television Act / InfoActive kids. Center for Media Education, 1997.
12. The V-Chip: Putting Restrictions on What Your Children Watch / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fcc.gov/guides/v-chip-putting-restrictions-what-your-children-watch>.
13. TV Parental Guidelines [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tvguidelines.org/ratings.htm>.

Стаття надійшла до редакції 23.01.2015.

Паукова А. С. История политики защиты детей от телевизионных рисков в США

В статье раскрывается история политики, основных законов и стратегий защиты детей от телевизионных рисков. Анализируется содержание Закона “О телевидении для детей” с новыми поправками. Описывается система родительского контроля за телевизионными программами, рейтинговая система Американской ассоциации кинокомпаний и технология V-чипа. Рассматривается эффективность телевизионной политики США.

Ключевые слова: телевизионная политика, Закон “О телевидении для детей”, рейтинги, V-чип.

Paukova A. History of children's protection policy from television risks in the USA

The problem of children's protection policy from television risks is very actual among scholars, teachers and parents in the USA. A lot of studies and statistics of children's television viewing are described. The history of television policy, main laws, acts and strategies of American government which provide the protection of children from television risks in the USA are described and analyzed in the article. Main three basic aspects of "Children's Television Act" are marked out: time restrictions on advertising during children's programming, promotion the educational and informational needs of each child, some of this programming had to be "specifically designed" to educate children. Definition of educational programming is given. New amendments designed to strengthen the "Children's Television Act" of 1990 are revealed in the article. Author examined the main requirement for television industry which was to provide at least three hours of core educational programs for children between the ages of two and sixteen. Features of all core educational programs according to new rules of "Children's Television Act" are analyzed. "TV Parental Guidelines", movie rating system and V-chip technology are described in the article. Author also describes the creating age-group programming categories: preschool, early elementary, preteen, early teen, middle teen. The effectiveness of television policy is analyzed. The prospects for the development of this problem are shown.

Key words: television policy, "Children's Television Act", systems of ratings, V-chip.